

**Naturavdelningen/Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Verksamhetsrapport/information Kosterhavets NP, november 2021.**

Här följer en redovisning av genomförda, pågående och planerade aktiviteter i Kosterhavet som information till Kosterhavsdelegationen sammanställt av Funktionen för Kosterhavet. Rapporten innehåller inte allt men troligen de viktigaste aktiviteterna.

Skötselåtgärder

Restaurering av koraller

Vi har fått medel från EU:s miljöfond LIFE och Havs- och vattenmyndigheten till ett projekt som vi kallar LIFE *Lophelia*. Det handlar om restaurering av kallvattenkorallrev på sex platser inom Natura 2000-området Kosterfjorden-Väderöfjorden. Projektet startade hösten 2019 och kommer att pågå fram till och med 2025, och sker i samarbete med Göteborgs universitet, Tjärnö marina laboratorium.

Vi ska tillverka och placera ut konstgjorda revstrukturer i havet så att korallernas larver får något att sätta sig på. De behöver hårda ytor som sticker upp från havsbotten för att trivas. Idag återfinns endast två små områden av levande korall, ett vid Säcken och ett vid Väderöarna. Korallrev är mycket artrika miljöer.

I projektet pågår nu en metodutveckling där vi testar material och utformning av konstgjorda revstrukturer för att optimera kontakt och fastsättning av ögonkorall-larver. Detta sker främst i laboratoriemiljö, men även i fält. Samtidigt undersöker vi miljöförhållandena på de olika platserna och gör en noggrann kartläggning av bottenarna med sonar. Olika instrument är nu placerade på de aktuella bottenarna och under september har SLU haft uppdrag att undersöka biodiversiteten på dessa platser.

Projektet har uppmärksammats mycket i media de senaste månaderna, bland annat i GP, DN och SVT Västnytt, Rapport och av Deep Sea Reporter, vilket vi tycker är kul. Läs mer om vad som händer i projektet på www.lifelophelia.se

Ytterligare fiskebegränsning i redan trålskyddade områden

Från 15 oktober-2021 är allt fiske förbjudet i tio av de redan trålskyddade områdena i Koster-Väderöfjorden (undantaget är Hällsöflaket). Syftet är att skydda faunan på bottenarna. I flera av områdena finns det kallvattenkoraller eller rester av korall, men även annan värdefull fauna. Passiva redskap, till exempel burar som fiskas i länkar men också handredskap kan skada på olika sätt. Dialog om dessa regelförändringar har skett inom Samförvaltningen med berörda fiskare. Läs mer på Havs- och vattenmyndighetens webb: [Remiss gällande förslag om fiskereglering i marina skyddade områden i Västerhavet - Remisser - Havs- och vattenmyndigheten \(havochvatten.se\)](#)

Restaurering av ålgräsängar

I uppföljningen av ålgräs som vi genomförde 2018 upptäcktes att två ålgräsängar hade försvunnit väster om Sydkoster, vid Långevik och Tångudden. Med anledning av detta prövade vi 2019 att plantera ålgräsplantor på dessa platser för att se om det går att restaurera och återfå ängarna. Uppföljning i oktober och april 2019 visade på lovande resultat. Sommaren 2020 satsade vi därför på en större restaurering på dessa platser. Totalt restaureras 8 000 kvadratmeter ålgräs, den största ytan hittills i landet. Skotten togs från en närliggande och livskraftig ålgräsäng och planteras sedan av dykare. Planteringen såg mycket bra ut i juli 2020 när allt var klart, men vid en uppföljning i oktober såg tyvärr mycket ut att ha dött. Uppföljning har skett även 2021 men tyvärr verkar bara ca 25 % av ålgrässkotten ha överlevt vid Långevik, och de flesta skott vid Tångudden är borta. Forskare från Göteborgs universitet har under sommaren gjort en del försök för att ta reda på varför skotten inte överlevt. Man har bland annat tittat på näringstillgång, sedimentet, drivande algmattor och krabbskador. Resultaten hittills tyder på att det verkar vara störningar och bete från ryggradslösa djur (bl.a. krabbor och havsborstmaskar) och störningar från drivalger som är de främsta orsakerna till de stora förlusterna på båda platserna. Uppföljningen och forskningen kommer att fortsätta och förhoppningen är att en del ålgräsrotter har överlevt så att vi kan återfå ålgräsängarna.

Strandstädning 2021

Årets strandstädning är avslutad och vi tackar Trossö naturvårdsuppdrag för väl genomfört uppdrag. Sammanlagt har ca 10 ton skräp samlats in 2021, en av de lägsta mängderna sedan vi startade med strandstädning i nationalparken.

Våra strandstädare har fått plocka mycket paraffinklumpar i år från det påslag som kom förra hösten. Analys visade att paraffinen inte är toxisk, Misstänkt källa är fartyg som gjort tankrengöring. Fr o m januari 2021 är reglerna skärpta och vi hoppas utsläppen kommer att upphöra. Det ska nu även finnas sanktionsmöjligheter om man bryter mot dessa regler förutsatt att aktuellt fartyg kan knytas till utsläppet.

Fortsatt gäller att inte plocka skräp på Ängklåvebukten på Saltö, där 100 meter av denna strand är en referensstrand. Där räknar man antal och typ av skräp tre gånger per år, en sk. OSPAR-strand. Stranden ingår i ett nätverk av stränder runt vår kust och det är Håll Sverige Rent som har detta uppdrag från Havs- och vattenmyndigheten. På stranden samt vid Entré Saltö finns en ny tydligare skylt om detta.

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

EU Life RestoRED

Länsstyrelsen i Östergötland håller ihop detta projekt som nu är under uppstart. Många länsstyrelser med stor spridning i hela Sverige är med, bland andra Västra Götaland. Syftet med projektet är att restaurera hävdberoende naturtyper i Natura 2000-områden. Projektet har ett fokus på åtgärder för pollinatörer och pågår till 2027. I Kosterhavet har vi precis kommit igång med de första restaureringsåtgärderna på Nästången söder om Ekenäs på Sydkoster. Ramsökälven och Bissen ingår också i projektet, Läs gärna mer här: [Startsida - LIFE restoRED](#)

Djurhållning

Betesåsongen har varit bra med god tillgång på bete och nöjda djur och djurägare. De nya vattenkaren i hagarna öster om Brevik, Sydkoster, har underlättat mycket. Fler vattenkar planeras, men inte klart ännu om det går att ansluta till kommunens pumpstation. Totalt tre får förlorade på holmarna i sommar. Varav en inte återfunnen. Men inga tydliga incidenter med hundar i år.

Stängslingsarbeten pågår, men är fortfarande efter enligt planeringen. Brist på entreprenörer.

Kosteröarna

Restaureringen för att utöka slätterängen vid Sane fortsätter med slyröjning och även stubbfräsning planeras nästa år.

Trossö naturvårdsuppdrag (ramavtalsentreprenör) har gjort lite mer omfattande röjningar i hagarna öster om Brevik och ut mot Långevik, Sydkoster. Det mesta som röjs är uppvuxet sly, yngre frösådda tallar och enar som sprider sig. De har under sommaren gjort en bra insats med två röjningar för att hålla efter sly och vresros på många områden på Kosteröarna och Saltö, i syfte att minska kraften i slyåterväxten.

Vandringsleder

Bytet av vägvisare och ledmarkeringar är klart längs blå och gula leden på Sydkoster. Röda leden är påbörjad. Problematik kring hur vi ska förtydliga vägvisning vad gäller cykling kontra vandring behöver vi jobba mer med under vintern. En ny spång längs röda leden mellan Ekenäs och Hattvik (Sydkoster) är på gång och en trappa för att underlätta på röda stigen från Basteviken mot Björnsängen är påbörjad (Nordkoster).

Upplagda båtar

Vi har under många år försökt få bort båtar som är upplagda för förvaring på stränder inom Kosteröarnas naturreservat. Informationskampanj med skyltar

och lappar på båtarna samt via sociala medier och Kosterkuriren gav resultat och många båtar togs bort i år. Under hösten har kvarvarande båtar körts bort från Stran på Sydkoster och vid Dunna (öst om Västra Bryggan) på Nordkoster. Båtarna har lagts för förvaring (ca ett år) på statens fastigheter om eventuella ägare gör anspråk på dessa.

I våra önskemål om föreskriftsförändringar (se nedan) finns en ny föreskrift som innebär ett förbud mot båtupplägning inom reservatet. Vilket ger oss möjlighet att förelägga ägare om borttagande alternativt omhändertar båtar där ingen ägare ger sig till känna.

Västra Rossö/Kockholmen

På en privat fastighet på Västra Rossö pågår en utredning om markägarens rätt att bla. anlägga golfbana, vilket ska vara möjligt enligt skötselplanen. Ärendet ligger hos enheten för naturärenden på Länsstyrelsen, men väcker frågor från besökare i naturreservatet.

Saltö

Korna gjorde ett bra jobb i hagarna och har väckt uppskattning på ön. Även i år genomfördes slåttern med häst vilket är både trivsamt och ett uppskattat inslag i skötseln. Ett förråd har gjorts i ordning genom ombyggnad av det äldre torrdasset vid entrén samt en upprustning av dass vid vändplanen. Körspår efter avverkningen har åtgärdats. Manuella röjningar i skogen fortsätter.

Möte med Saltö skötselråd hölls 8/10 efter två års uppehåll pga pandemin.

Nord Långö

Inga nyheter om revideringen och utökningen av naturreservatet. Diskussioner har återupptagits vad gäller Alaskas framtid och ägandet.

Naturreservat på Öddö

I vinter planerar vi att göra ett par mindre röjningar i naturreservaten.

Väderöarna

Väderöarnas NR är utanför Kosterhavsdelegationens ansvarsområde men det kan nämnas att under året har en del skötselinsatser genomförts även här av Funktionen för Kosterhavet som har förvaltningsuppdraget även här. Trossö naturvårdsuppdrag har sett över markerade stigarna och även gjort några mindre röjningar vid bla. kulturlämningar.

Det finns en "skräpskuld" inbäddat i vegetation på en del platser som vi ska utvärdera hur den ska hanteras. Viss strandstädning har dock genomförts av Ren Kust. Vi lämnar också ett årligt bidrag till Statens Fastighetsverk för hantering av toaletter och avfall.

Bryggan i Strömsund ska besiktigas för att utröna ev behov av upprustning. Denna brygga är en välbesökt naturhamn.

Kvarstår gör problematiken med flygvapnets överflygningar på låg höjd.

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Grillplatser och fler toaletter

En mindre modell av samma typ av grillplatser som vi nu har planerar vi att sätta ut på några av holmarna i nationalparken.

Länsstyrelsen håller på med en ramavtalsupphandling av mulltoaletter. I Kosterhavet ser vi ett behov av nya platser för ett antal toaletter som har en koppling till hur besökare rör sig på ett nytt sätt på grund av det ökade intresset för paddling. Exempel på öar som är välbesökta av paddlare är Burholmen väster om Sydkoster. 3 lokaliseringar planeras.

Det finns många sop/dass-byggnader ute i naturhamnarna med de är av naturliga skäl inga bra angöringsplatser för kajak.

Insatser mot invasiva arter (IAS) och åtgärder för ÅGP-arter

Uppföljningen av grävningarna för bekämpning av vresros på Saltö är genomfört, men planerade åtgärder på Kosteröarna har inte påbörjats. Diskussion pågår med entreprenör om omfattning och genomförande.

I september gjordes ytterligare en utplantering av kostertistel på stranden på Västra Rossö. Kustgentiana och tidig fältgentiana som dykt upp för ett par år sen på ett par platser i vårt område har inte velat visa sig i år. Ostronörten på Burholmen verkar ha försvunnit medan plantorna på Kockholmen verkar må bra.

Tillsyn 2021

Tillsynen har genomförts i samma omfattning som tidigare år avseende sommarsäsongen. Kan fördelas lite mer till Saltö och Kockholmen/Västra Rossö på grund av det ökade intresset att ta sig ut i naturen.

Den stora frågan avseende besökare i Kosterhavet kan delas upp i två frågor. Kommer norrmännen till oss i sommar? Kommer det ännu fler svenskar till Kosterhavet med tanke på sommaren 2020? Svaret är nja, de kom några veckor i juli men sedan förvann de igen.

Sammanfattningsvis kan sägas att det varit ganska lugnt i skärgården.

Önskemålet att vi som naturvårdsvakter skulle kunna utfärda en ordningsbot för uppenbara brott mot föreskrifterna kvarstår! Detta hade minskat byråkratin avsevärt med bibehållen rättssäkerhet.

Fortsatt samverkan med Kustbevakningen.

Tillsynen präglas av värdskap och god information i första hand, rapportering i andra hand.

Ärende om byggnad som är placerad i nationalparken

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

För närvarande pågår en process där person har uppfört en mindre bod inom nationalparken (Brevik, Sydkoster). Vi har begärt att den flyttas. Olika uppfattningar om lantmäteribeslut. Utredning pågår fortsatt. Eventuellt lämna över ärendet till Enheten för Naturärenden. Ärendet fortgår.

Föreskrifterna i nationalpark och naturreservat

Både föreskrifterna i Kosterhavet NP och i angränsande naturreservat är överlämnande till berörda instanser som har att besluta om föreskrifterna. För nationalparken är det Naturvårdsverket och det har legat hos dem en längre tid. Ett dilemma med långa handläggningstider och att kunna verka inom begreppet adaptiv förvaltning där föreskrifterna är ett verktyg. När det gäller föreskrifterna i naturreservaten är det Länsstyrelsen som har att behandla frågan och fatta beslut. Nya beslut för naturreservaten kan eventuellt bli klara under våren 2022. Saltö verkar vara först ut.

Informations- och programverksamheten

Efter att ha haft stängt i naturum från allhelgonahelgen förra året på grund av pandemirestriktioner kunde vi öppna igen den 6 maj med öppet torsdag till söndag. Dock gjorde kvarvarande restriktioner att vi bara kunde ha max 30 personer inne på naturum samtidigt. Detta var för att följa kravet med max 1 person per 10 kvadratmeter i lokalen. Det var inte något problem i början av säsongen. Från juni hade vi öppet alla dagar i veckan. För att minska trängseln och underlätta arbetet under sommaren förlängde vi öppethållandet fram till kl. 19. Vi förstärkte dessutom sommarpersonalen med ytterligare 1,5 tjänst. Utanför entrén hade vi en skylt med belysning som lyste rött när det var fullt i naturum och grönt när det var ok att gå in. I naturum var det fortsatt anpassningar genom att vi plockat bort pyssel och spelbord och några av de interaktiva stationerna i utställningen. Vi kunde heller inte ha några akvarievisningar. Från 15 juli lättades restriktionerna så att kvadratmeterkravet försvann. Vi skulle dock fortsätta att se till att det inte blev någon trängsel.

Trots restriktioner så var besöksantalet i stort sett uppe i det antal vi hade innan pandemin. Det var ca 45 000 besökare under sommarmånaderna. Förra sommaren lyste norrmännen med sin frånvaro men i sommar började de komma tillbaka dock ej i normal omfattning ännu. Trenden med fler hemestrände svenskar fortsatte även denna sommar. Även antalet besökare från kontinenten tyckte vi var fler än tidigare.

Sommarens aktiviteter utomhus utvecklade vi vidare. Som vanligt hade vi strandexcursioner vid Rörvik och campingen på Nordkoster som tidigare. Vi hade drop in mellan kl. 11 och 15, tisdagar, torsdagar och lördagar. Över 1 200 personer var med på denna aktivitet vilket nästan var en fördubbling från förra året. En av våra sommaranställda, Edwin Sahlin, som är mycket fågelkunnig, hade fågelskådning på drop in uppe vid Valnäs en gång i veckan. Över 200 personer var med på detta. Nytt för i år var ”Smågodis på Kosteröarna”.

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Det innebar olika typer av aktiviteter någonstans på Kosteröarna under några timmar en gång i veckan. Det var till exempel snorkelguidning, kemiexperiment, fågel- och fjärlsspänning vid Nästången, vandring runt Nordkoster och hitta strandfynd.

Aktiviteter på Entré Rossö, Ekoparken, skolor...

Entré Rossö har kunnat öppna igen med helgöppet under vår och höst och öppet dagligen under sommaren.

Under Västerhavsveckan 7-15 augusti hade vi besök av Västerhavsveckans havsverkstad, Artdatabanken presenterade sin nya bok i serien Nationalnyckeln. Den handlar bland annat om nakensnäckor. Vi hade även strandexkursion på en strand i närheten av entrén.

I samband med Västerhavsveckan testade vi att ha strandexkursion även på Resö med lyckat resultat.

Skolverksamheten började starta upp så smått. Vi hade några lektioner med Koster skolan. Vi lärde oss om pollinatörer och blommor på Nästången, matlagning med ätliga vilda växter både på land och i havet, upptäcka livet på stranden med gipsgjutning i sanden.

Några besök av skolor från fastlandet har vi också haft under våren och hösten.

Vi har haft kontakt med Strömstads kommun för att få till en bättre kontinuitet på skolbesöken från kommunen. Målet är att alla elever i en årskull både från Tanum och Strömstad kommuner skall ha varit på naturum Kosterhavet och fått ta del av sin närnatur.

Det traditionella besöket från årskurs åtta från Strömstiernaskolan har fortsatt. Vi har diskuterat med Björn Källström från Göteborgs marinbiologiska laboratorium om att han skall vara med och hålla i en station som handlar om främmande och invasiva arter i havet.

Integrationsinsatser

Vi har haft uppstartsmöte för samarbete med Integrationscenter i Strömstad. Det finns några områden där vi kan bidra med kunskap. Både när det gäller fakta och samhällsinformation men också när det kommer till de nya svenskarna och deras relation till sin närmiljö och att få verktyg att själv upptäcka den. Vi hade under året flera möten med integrationscenter i Strömstad kommun. Vi planerade fram ett färdigt lektionsupplägg och bestämde datum. Dessvärre så blev det tillslut inte av då vår kontaktperson inte hade kommunicerat planerna vidare i sin organisation.

Under året skapades också kontakt med samordnare för SFI och samhällsorienteringen i Tanums kommun. Vi arbetade fram ett koncept som bygger på en långvarighet med återkommande aktiviteter tillsammans varje år. I september hade vi ett gemensamt besök av SFI och samhällsorienteringen. Vi stod för kostnader för buss och båt och besöket var naturligtvis gratis. Besökarna fick testa vadarstövlar och gå på jakt med vattenkikare på Rörviks strand, besöka naturum och se vår utställning, se

vår film och träffa några av djuren i klappakvariet. Det blev en väldigt lyckad heldag och vi fick riktigt positiv feedback efteråt. I början på nästa år börjar vi planera för ett besök hos dem i Tanum. Då blir det fokus på allemansrätten.

Naturum - en plattform för kultursatsningar

Inför 2020 formulerade vi på naturum en önskan om att bli mer involverade i kultursatsningarna på Koster. Målet var att bli en självklar plattform och en samarbetspartner för olika kultursatsningar. Dels för att vi tror på goda synergier mellan natur och kultur, dels för att vi vill bidra till att lyfta Koster som samhälle.

Vi kan nu säga att vi är en naturlig del i kulturarbetet på Koster. Den nya styrgruppen har under året etablerat sig och lärt sig processen. Årets kick-off hölls i KSK. Därefter följde en vecka av workshops och spelningar på lite olika lokaler på Koster. Omkring 1 000 personer räknades in som deltagande på de olika aktiviteterna och naturum hade 1 031 besök denna vecka jämfört med 28 st året innan då det inte var någon speciell aktivitet.

Övrig information och samarbeten

Expedition Bohuslän

Samarbetet har legat på is under perioden men ett nytt möte är planerat i slutet av november för att diskutera framtida samarbeten sinsemellan och samarbetet med Turistrådet Västsverige.

Gröna mötesplatser

Under hösten har vi sex aktiviteter inom samarbetet Gröna mötesplatser. Det började i augusti med föredrag, Algernas hemliga språk, på Tjärnö marinbiologiska laboratorium. Sedan har det varit Dagsutflykt till Ursholmen Båttur, solceller och kulturhistoria, Mindfulnessvandring med SkogsYoga med May Ingridsson, Ute smakar bäst - gemensam matlagning i skogen med Karin Björk/Utetid, Hälsa med individen i fokus - andning, kroppsspråk och hållning med Eva Lindskog Johansson samt Breathwalk - Yoga till fots i pannlampans sken med May Ingridsson.

Kosterhavets nationalpark står för kunskapsupplevelser.

Media

Vi figurerar i radio och tidningar både på norsk och svenska sida med jämna mellanrum. LIFE *Lophelia* projekt har fortsatt fått en hel del uppmärksamhet både i TV, radio och tidningar. Vi har blivit intervjuade av Deep Sea Reporter om skydd av Kosterhavet, tillgängligt på deras webb: [Hur skyddas våra hav? - Deep Sea Reporter](#). Där finns även film från dyk i

Kosterhavet och om korallprojektet. Deep Sea Reporter är ett digitalt magasin med fokus på havet.

Podden och P4-programmet "Hjärta och Hjärna" spelade in på stranden och på naturum med Örjan Karlsson som expert. Programmet sändes den 11 september och hade temat Havet.

20 september var ett team från UR på Koster för att spela in ett antal inslag som kommer att visas på Kunskapskanalen och kommer finnas på UR Play. Inslagen handlar om Kosterhavets nationalpark i stort, korallrev, ålgräsängar, skötsel på land, svävande gelé, "pansardjur" och havets stjärnor. De hann även att komma ut på havet och till Ursholmen.

Webb, Facebook och Instagram

Vi uppdaterar både hemsidan, Facebook och Instagram kontinuerligt. Vi har per november nära **13 100 följare** på Facebook och över **5900 följare** på Instagram. Ett gemensamt Instagramkonto för Sveriges nationalparker finns också som Kosterhavet ansvarar för några veckor om året. Vi sköter även Kosterhavet på hemsidan för Sveriges Nationalparker. För LIFE *Lophelia* projektet finns också en separat hemsida.

Kosterhavet ligger i topp i landet vad gäller följare på Facebook och Instagram i jämförelse med andra nationalparker och naturum.

Då det varit begränsade möjligheter under året att ha fysiska möten och guidningar har vi fortsatt med digital information.

Skyltar med diverse information

Två skyltar om kulturmiljön har monterats på Kockholmen (se ovan) och en på Saltö. På Valnäs, Nordkoster, har en informationsskylt om fågellivet satts upp. Skylt om strandvallarna på Nordkoster är producerad och ska sättas upp. Skyltar om de viktiga pollinatörerna ska också sättas ut på lämpliga ställen kopplat till naturvårdsinsatser i landskapet.

Skyltning vid vandringsleder på Resö planeras parallellt med arbetet med Entré Resö samt att kompletteras skyltning vid de s.k. snorkelhotsspotsen på Resö.

Foldrar

I år har vi gjort en vandringskarta för Kockholmen som tryckts på svenska och engelska. Nu pågår arbetet med att ta fram en uppdaterad folder för Kosteröarnas naturreservat, denna ersätter troligen vandringskartan som funnits nu ett antal år.

Kosterbladet

Uppdaterad information om Kosterhavets nationalpark har funnits i Kosterbladet, 5 helsidor i 2021.

Resö Hamnmagasin, Go tur i Tanum, Strömstad/Kosterhavet.

Detta är exempel på trycksaker där vi har med redaktionellt material och annan information om Kosterhavet och naturumsverksamheten.

Guldkronan – nationalparksmarkören

Utvärdering av Store Mosse-kronan och dess ytbehandling avgör Kosterhavets guldkronas framtid. Utvärderingen som ska göras av Naturvårdsverket är ännu ej utförd varför vi avvaktar Kosterhavets guldkronas framtid.

Inget nytt besked från Naturvårdsverket har givits denna stund i november 2021. Naturvårdsverket har antytt ett omtag om nationalparksmarkören.

Uppföljning/undersökningar

Undersökning av bottnar

En noggrann undersökning med sonar av sex av de trålskyddade områdena startade i november-20, avbröts vid jul och återupptogs i april. Det är de områden som har eller har haft koraller som undersökts. Syftet är att kartlägga storleken på levande och död korallstruktur, samt att analysera var exakt de konstgjorda reven ska sättas ut. En verifiering av intressanta strukturer genomfördes i augusti. Sonarundersökningen kommer också visa på eventuella trålspar och förlorade fiskeredskap. Rapport väntas inom kort. Undersökningen är en del av projektet LIFE *Lophelia*, se ovan. Upphandlad entreprenör är Clinton AB.

Uppföljning av biodiversitet

I september skedde en uppföljning av biodiversitet i våra trålskyddade områden, detta sker i samarbete mellan HaV, SLU, LIFE *Lophelia* och Kosterhavet. Det var SLU som genomförde undersökningarna med undervattenskamera och sitt nya fartyg SVEA. HaV gör en uppföljning av fiskeregleringarna och vi passar på att följa upp våra sjöpennebottnar samt biodiversiteten i de områden vi ska restaurera korall, se ovan. Rapport kommer under 2022. Även uppföljning av djupa mjukbottnar har skett i år, där vi samordnar oss med den regionala och nationella miljöövervakningen. Rapport kommer även från detta.

Uppföljning av sjöfågel

En viss uppföljning av sjöfågel för att följa beståndsutveckling och artsammansättning hos häckande kustfåglar, främst hos ejder och tärnor, samt hos övervintrande fåglar, främst skärnäppa och skarv har skett under några år. Skriftlig rapport publicerad i juli och finns på webben.

Uppföljning av ålgräsängar

Rapport från uppföljningen av ålgräsängarna 2018-19 har tyvärr blivit fördröjd.

Inventering och uppföljning på land

Vi har upphandlat en större inventering av ängssvampar för att få en bättre uppfattning om vilka arter som finns i våra betesmarker och ängar. Denna inventering är tänkt att ge ett underlag för fortsatt uppföljning. Eftersom det är svårare att förutse när det är lämplig säsong för svamp kan inventeringen anpassas till lämpligt år under 3 års period. Inventerarna gjorde ett försök 2020 och en komplettering i år.

Molnfläckbock

Vi har gjort åtgärder för att förbättra livsmiljön i solbelysta hasselsnår för den hotade skalbaggen molnfläckbock. I somras gjordes en uppföljning av tidigare inventering som vi nu inväntar en rapport ifrån.

Miljöövervakning av slätterängar och gaddsteklar

Under 2021 har vi inte med några områden i miljöövervakningen.

Projekt och samarbeten

Samverkan med Tjärnö marina laboratorium

Vi samverkar främst i projektet LIFE *Lophelia* som är ett gemensamt projekt om restaurering av koraller.

Vi har haft en gemensam student som genomfört sitt examensarbete om *Räkfiskets utveckling i Koster-Väderöfjorden 1979-2020*. Hon har tittat på förändring av antalet fartyg, fiskekvoter, landade fångster och fiskeansträngningen och också jämfört med resten av Skagerrak. Resultaten kommer att presenteras för Samförvaltningen inom kort.

I projektet Marint Gränsforum Skagerrak samarbetar vi med att kunna tillgängliggöra databasen för Kosterhavet för förvaltning, forskning, utbildning samt allmänheten.

Interreg projekt Marint Gränsforum Skagerrak

Länsstyrelsen deltar i interreg-projekt inom Sverige-Norge programmet som pågår 2019-2021. Det övergripande målet är att skapa goda förutsättningar för den marina näringen att växa. Genom samverkan över gränsen ska projektet stärka Skagerrak som en blå tillväxtregion och en livskraftig miljö samtidigt som vi ska värna om den värdefulla miljö som bland annat nationalparkerna utgör. Projektet har tre inriktningar: näringsliv, forskning

och akademi, samt havsförvaltning. För vår del har bland annat ett arbete påbörjats hur vi kan nyttja vår databas för förvaltningen, forskningen och för kunskapsspridning. Detta görs i samarbete med Tjärnö marina laboratorium. Vi har även inlett ett samarbete med Universeum i Göteborg om kunskapsspridning av våra data, filmer etc. Vidare har vi att bevaka bevarandemålen för Kosterhavet utifrån olika anspråk på näringsutveckling. En komparativ studie kommer under hösten genomföras mellan Kosterhavet och Ytre Hvaler. Allt från hur vi är organiserade till vilka utvecklingsområden som finns att förvalta dessa skyddade områden med en nationsgräns mellan oss. Marin förvaltning har som bekant varit ett sådant område som även varit uppe till diskussion mellan Kosterhavsdelegationen och Ytre Hvaler-styret.

Stort fokus läggs också på att skapa en tydlighet för företag som vill etablera vattenbruk där även handläggare från enheten naturärenden deltar.

Projektet förlängs med 6 månader in i 2022. Detta främst orsakat av att en del aktiviteter har försvårats eller omöjliggjorts på grund av pandemin.

Förutsättningen för oss på Länsstyrelsen är att projektet kan förlängas för vår del med oförändrad budget.

Samförvaltningen i Norra Bohuslän

Samförvaltningen är viktig som en plattform att diskutera förvaltningsfrågor som rör fisket och naturskyddet lokalt. Samförvaltningen (med Strömstad kommun som huvudsökande) har fått nya medel av Jordbruksverket (EU:s fiskefond) till information och att arrangera utbildningar men även för att beskriva vårt sätt att arbeta/samverka. Två utbildningar har genomförts i september 2021 där vi har deltagit. Ordförande för Samförvaltningens styrgrupp är Lars Tysklind.

Samverkansgrupp – samverkan med Strömstad/Tanum kommuner

Sker nu inom ramen för arbetet med Blå ÖP avseende strategiska frågor rörande bevarande och utveckling i området.

Vidare sker samverkan med kommunerna kopplat till besöksnäringen, marint skräp, miljöfrågor kopplat till båtliv och information i andra forum.

I samband med Kosterhavets nationalparks 10 årsjubileum bjöd Strömstads och Tanums kommuner in till ett fördjupat samarbete för att utveckla en hållbar destination i och runt Kosterhavet. Ett uppskattat initiativ som rimmar väl med Kosterhavets syfte.

På grund av pandemin stannande arbetet av men har i november tagit nya tag där båda kommunerna är aktiva. En nulägesanalys ska genomföras för Kosterhavet (Strömstad/Tanum) och i samverkan med Hornborgasjön. 2030-målen är centrala i detta också.

Kosterhavets nationalpark deltog i Strömstads Hållbarhetsvecka nu i november och berättade bl a om Aktörsavtal i Kosterhavet och vikten av hållbart nyttjande.

Till detta kan också läggas Turistrådet i Västsveriges initiativ Hållbarhetsklivet där Kosterhavets nationalpark har anslutit sig.
<https://hallbarhetsklivet.se/>

Varumärket Sveriges nationalparker – implementering med näringslivet

Målet är att ha de första partnerskapsavtalen undertecknade med ett antal entreprenörer som har verksamhet i Kosterhavets nationalpark. Nu är 5 avtal på plats mellan nationalparken och aktörer med verksamhet i parken. 5 nya avtal kommer vara på plats innan året är slut!

Nätverksträffarna som hålls ett par gånger per år är en viktig del i detta också. Att ha en löpande dialog med kunskapsöverföring, ta del av varandras kunskap, behov och få en samsyn kring olika frågor. Under hösten har det genomförts en uppskattad träff där ostron och invasiva arter var i fokus.

Strategi för Sveriges nationalparker – ersättning av den nationella nationalparksplan

Kosterhavet har fått varit med i en referensgrupp som leds av Naturvårdsverket som handlat om att det ska tas fram en ny strategi vad avser Sveriges nationalparker. Dels om att nationalparkerna är en resurs för hållbar utveckling men också öka takten i bildandet nya nationalparker. Ett intressant arbete där Kosterhavet bidragit med erfarenheter.

Brunvit skyltning

Avvaktar den kommunala samordningen av skyltning som är aviserad. Efter samtal med Strömstads kommuns Tekniska förvaltning har de ej kommit igång ännu. Torde vara en återkommande fråga i arbetet med Strömstads och Tanums kommuner enligt ovan. Kan passa bra att lyfta in i ovan nämnda samarbete med Strömstad och Tanums kommuner.

Utredningen om alternativa lösningar för vatten och avlopp på Kosteröarna.

Regeringsuppdraget att utreda Vattentjänstlagen och speciellt § 6 är redovisad och utredaren föreslår en större flexibilitet i lagstiftningen vilken stödjer de tankar som tidigare redovisats i det lokala arbetet på Kosteröarna. Utrymme för lokalt anpassade VA-lösningar. När detta blir omsatt i ny lagstiftning är dock fortsatt oklart i nuläget. Kosternämnden kommer att ta upp detta i samrådsmöte med Strömstads kommun så snart som möjligt. Inga nya beslut finns per november 2021. Dock kommer Strömstads kommun se över vattenskyddsområden på Kosteröarna.

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Hållbar utveckling Resö/ Galtö

Ett projekt om hållbar utveckling pågår på Resö.

Mer information: [Resö - Lokal utvecklingsplan för Resö och Galtö](#)

Anläggningar, byggnationer m.m.

Entré Resö

Bygglov finns.

Markförhandling samt inkluderande bidrag för renovering av piren/bryggan pågår fortsatt mellan Naturvårdsverket och Resö samhällsförening. Marken som ska utgöra en avstyckad tomt där entrébyggnaderna ska ligga är värderad av oberoende värderare. Den stora frågan är hur renoveringen av piren/bryggan ska kunna finansieras. Frågan om tomtmark och piren/bryggan som en helhetslösning är mycket viktig för samhällsföreningen men även för oss då piren/bryggan har en viktig funktion för Entré Resö för att kunna ta emot båtburna besökare samt turbåtar med verksamhet ut i nationalparken. Dessa diskussioner har nu en lösning på plats och håller på i dagarna att formaliseras i avtal.

Parallellt pågår arbetet med att skapa ett bra innehåll i Entré Resö.

Representanter från Resö samhällsförening, förvaltningen och naturum Kosterhavet samt förstärkning av timanställd utställningsexpertis. Temat för Entré Resö är fisket i Kosterhavet, både dagens fiske men även i ett historiskt perspektiv. Samhällsföreningen har deltagit och bidragit med mycket kunskap i den kulturhistoriska delen av utställningen.

Arbetet med innehållet kommer att landa inom kort. Man kommer att känna igen formspråket från både naturum och Entré Rossö.

Upphandlingsprocess har pågått under hösten men är ej avslutad i skrivande stund.

Ursholmens fyrplats

Under säsongen har vi haft ca 600 gästnätter på Ursholmen.

Renovering invändigt i Norra huset har fortgått under sommaren.

Lanterninen i södra tornet har underhållskittats pga inträngning av regnvatten och ska ses över i sin helhet under våren.

Panelen är bytt på södra väggen på dass/sophus, var ruttet.

Boden som ska bär solceller är renoverad och förberedd för att bära solcellerna som monterades och driftsattes under försommaren.

Museet i fotogenboden ska upgraderas, både utställningen och boden som sådan. Klart till sommaren 2022.

Information om Ursholmen avseende uthyrning kommer att finnas med i den nya hemsidan som ska presenteras i januari 2022.

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Ansökt om särskilda medel för ommålning av fyrtornen hos Naturvårdsverket 2021 och det har medgivits! En egen upphandling planeras för detta. Alternativa metoder utreds för närvarande.

Kroken, förråd verkstad och personalutrymmen. (Sydkoster)

Fick ej medel från Naturvårdsverket men besked har dock kommit från NV att det finns anledning att jobba vidare då det är en arbetsmiljöfråga. Nya tag med omarbetning av tidigare förslag pågår. Förslag finns nu på en anläggning som kan genomföras etappvis. Ny kalkyl tas fram vecka 46 och sedan ska detta presenteras Naturvårdsverket. Detta måste lösas. En tung arbetsmiljöfråga för Kosterhavet och våra praktiska naturvårdsförvaltare.

Entré Rossö

Fungerar väl med Entrévärdarna Glenn och Stefan.

Reparation av bryggan öster om entrén samt rampen in till huvudingången genomförd.

Ommålning av byggnader ska ske under året. Offertförfrågan ligger hos ramavtalsleverantör. Ev ny upphandling 2022.

Entré Saltö

Ny arrendator för året blir de som även driver Entré Rossö.

naturum Kosterhavet

Offertförfrågan gjord avseende ommålning av fasader. Svårigheter dock med brist på ramavtalsentreprenörer, nu upphandling under 2022.

Akustiken i naturum Kosterhavet

Åtgärder ska genomföras under vinter/våren 2021. Upphandling.

Arbetsmiljöåtgärd pga för långa efterklangstider.

Samtidigt har naturum en mycket uppskattad akustik när det genomförs olika musikarrangemang. Målet är då att skapa en optimal lösning där båda perspektiven kan tillgodoses.

Genomgång av lokalerna har ägt rum av arkitekt och akustiker som dock föreslog mycket drastiska åtgärder. White Arkitekter har fått uppdrag att koma med alternativ.

Andra friluftslivsanordningar på gång

Tack vare ökade medel till naturvård och friluftsliv planerar vi för åtgärder exempelvis på Kosterhavets vandringsleder för att öka tillgängligheten.

Göra klart snorkelhot-spotsen på Resö. Underlag togs fram förra året.

Utveckla kultur- och natur i förlängningen av arbetet med Entré Resö.

Gömsle för fågelskådare på Nordkoster.

Spång vid Hattvik, Sydkoster, är beställt.

Ledförstärkning på Nordkoster pågår.

Tillgänglighet

Har ej varit någon aktivitet inom TD under 2021. En del utbildningar har ställts in pga pandemin. Nya tag 2022.

<https://www.vastsverige.com/turistradet-vastsverige/artiklar/tillganglighetsdatabasen/>

En bredare tillgänglighetsutredning som även inkluderar badramp för besökare med funktionshinder med mera pågår av upphandlad tillgänglighetskonsult.

Biogasbil och andra fossilfria fordon/maskiner.

Ny biogasbil har köpts och ska ersätta den gamla arbetsbilen. På detta sätt minskar vi vårt användande av fossilt bränsle.

Varit i drift nu några månader och den funkar synnerligen väl.

Detta fordon fungerar väl.

Upphandling pågår av två elfordon till Kosteröarna.

Laddningsbara elverktyg provas i naturvårdsskötseln.

Övrigt

Ytre Hvaler och Faerder nationalparker

Frisk Oslofjord och Kysttorsken:

Mer information:

<https://friskoslofjord.no/>

<https://ferdernasjonalpark.no/kysttorsken/>

Information om dessa projekt presenterades även vid det gemensamma mötet 21 maj.

Hummertinor i farleder.

Varje år förloras ett större antal hummertinor som läggs i farleder. Exempel på detta finns även i Kosterhavets nationalpark. Förutom skador på båtar och en ren säkerhetsrisk som i sin tur kan orsaka skador både på människor och natur så ligger de förlorade hummertinorna och spökfiskar under en lång tid.

Kosterhavet kommer att ta upp en dialog med berörda myndigheter om detta problem.

Organisationsfrågor

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Fr o m 210101 är Enheten för Kosterhavet en funktion i nya Enheten för Naturförvaltning, Funktionen för Kosterhavet.
Fortsatt kommer vi vara en tydlig förvaltare av Kosterhavet men kommer närmare övriga som arbetar med naturförvaltning i länet.

Kosterhavet har nu uppdraget att ansvara för marin förvaltning längs hela kusten ned till Göteborg. En marin förvaltning är anställd sedan 210901, Anders Olsson, med placering i Göteborg.

.....

För Funktionen för Kosterhavet, Naturavdelningen i november 2021.

Anders Tysklind
Nationalparkschef
med medarbetare